

Oppbevaringsinstitusjoner for arkiv - kompetansebehov nå og senere

Tor Breivik

For ethvert organ gjelder at hvilke typer kompetanse man har bruk for, naturligvis avhenger både av hvilke oppgaver som skal løses og hvordan man ser for seg at oppgavene skal eller bør løses. Når jeg nå skal drøfte kompetansebehov i oppbevaringsinstitusjoner for arkiv, vil jeg begrense meg til det som skal til for å utføre den faglige delen av arbeidet. Jeg tar da utgangspunkt i den tradisjonelle tredelingen som gjelder oppgavene i det statlige arkivverket. Andre depotinstitusjoner kan ha en annen vektlegging av oppgaver, og ikke alle har alle de oppgavene som jeg vil omtale. Likevel mener jeg at min framstilling skal være allmenngyldig nok. For å kunne si noe om framtiden, finner jeg det nødvendig å beskrive dagens situasjon, slik jeg ser den. Det gjelder både hva som er de faktiske oppgavene og litt om hvordan disse løses i dag.

Når vårt utgangspunkt er depotinstitusjoner, faller det naturlig å begynne med de arbeidsoppgavene som utføres på innsiden av slike institusjoner. Oppgavespenet er her stort, og mens noen oppgaver må kunne betegnes som universelle, vil noen oppgaver kunne være såpass spesielle at de bare utføres i en eller noen få av depotinstitusjonene.

1. Depotarbeid og tilgjengeliggjøring

Jeg er av den oppfatning at begrepet heuristikk er et ord som kan sammenfatte mye av depotarbeidet. Ordet brukes gjerne i filosofien og kan ha flere betydninger, men har sin rot i et gresk ord som betyr noe i retning av å finne. I vid betydning, men i vår sammenheng, kan man si at dette dreier seg om å organisere kunnskap og å vite hvordan man finner fram til den samme kunnskapen. Av dette skjønner vi at begrepet ikke bare kan brukes om arkiver, men også i andre sammenhenger der organisering av kunnskap skjer. Mitt poeng er at arkivarbeid ikke på alle måter er helt unikt. På høyt nok abstraksjonsnivå kan i hvert fall begrepsbruken smelte sammen med begrepsbruken på andre fagfelt.

Nå kjenner vi alle til at hjelpemidlene for å organisere, og ikke minst til å finne igjen enhetene i det vi har organisert, har endret seg sterkt i løpet av de siste tre tiårene. Tradisjonell kompetanse i arkivkunnskap er fremdeles et høyst nødvendig grunnlag. Det kreves som alltid kunnskap om hvordan arkiver skapes og hvilke tiltak man kan sette i verk for å opprettholde deres optimale verdi som informasjonskilde. I en depotinstitusjon for offentlige arkiver vil det være helt sentralt å ha kjennskap til hvordan offentlig forvaltning har vært og er organisert. Men man må også ha kunnskap om hvordan samfunnet som helhet har fungert, både for å kunne sette det offentliges oppgaver og oppgaveløsning inn i en helhetlig sammenheng, og for å forstå den rolle privat sektor har spilt i samfunnet og samfunnsutviklingen. Det er en sentral oppgave å ta vare på arkiver fra både offentlig og privat sektor for å kunne tilby en kildebase som gir kunnskap om hele samfunnet.

Når så mye er sagt, fører det lett til den konklusjonen at samfunnsfag er en viktig ballast for den som skal arbeide i arkivdepot. Og helst skal du ha god kunnskap om samfunnet et godt stykke tilbake tid, i hvert fall må noen ha det. Det er derfor lett å komme på den tanken at historiefaget står sentralt når det gjelder behovet for kompetanse. Dette har da også tradisjonelt vært det viktigste rekrutteringsgrunnlaget for arkivarer, men det har også vært innslag av andre samfunnsfag.

Jeg har for et øyeblikk siden pekt på at arkivkunnskap er et nødvendig grunnlag for den som skal arbeide i arkivdepot. I mangel av formelle undervisningstilbud i Norge har slik kompetanse stort sett vært ervervet gjennom at man som historiker har brukt kilder og lært å utøve kildekritikk. Det siste innebærer å ha kjennskap til informasjonskildens opphavssituasjon. Etter å ha blitt ansatt har man fått utvidet perspektivet noe gjennom det arbeidet man har utført, kontakt med kolleger og lesing av arkivfaglig litteratur på egen hånd. Men det har lenge eksistert formelle undervisningstilbud i utlandet. Disse har ikke i noen stor grad vært benyttet av norske arkivarer, men det er verdt å nevne at adopteringen av provenienssprinsippet i Riksarkivet i løpet av det andre tiåret på 1900-tallet åpenbart henger sammen med at flere av arkivarene fikk stipend som både ble brukt til å besøke kollegainstitusjoner i andre land og til opphold ved Ecole des Chartes i Paris¹. Det første tilbud om arkivutdanning i Norge kom midt på 1970-tallet. Det var et tilbud drevet helt ut som rekrutteringsverktøy for Arkivverket, men godkjent som grunnfag ved universitet. De siste 20 årene har det også i Norge vært åpne tilbud om arkivutdanning på grunnnivå. Det burde kanskje være et obligatorisk krav for noen stillingsgrupper ved depotinstitusjoner at man hadde skaffet seg slik utdanning, men dette har nok ikke alltid vært tilfellet.

Arkivdepoter kan spenne over arkivmateriale fra middelalderen og fram til i dag. Det sier seg selv at det krever spesialkunnskaper med stort spenn for å kunne finne fram i, tolke og formidle alt slikt materiale. For de eldste dokumentene kreves både relevante språkkunnskaper og paleografiske kunnskaper og ferdigheter, i tillegg til generell kunnskap om samfunnet på den tiden dokumentene ble til. Ytterligere i tillegg kan det være snakk om kunnskaper i diplomatikk, heraldikk og sigillografi. Dette er kunnskaper som ikke uten videre inngår i et historiestudium eller annet samfunnsvitenskapelig studium, og som i liten grad tilbys innenfor de arkivfaglige studieretningene. Noen av de utenlandske tilbudene, som Ecole des Chartes, har imidlertid så vidt vites hatt innslag av slikt.

For nyere papirarkiver avtar behovet for slike spesialkunnskaper etter hvert, men når vi kommer helt opp mot vår egen tid, møter vi en ny type utfordring: lagringsmediet i seg selv krever særlige kunnskaper. Det er snart 40 år siden Arkivverket tok de første skritt i retning av håndtering av elektronisk lagret informasjon. Kunnskap om dette ble den gang ansett som svært spesialisert, men i løpet av de siste 30 årene har generell kunnskap om datamaskiner og deres virkemåte blitt mer og mer allemannseie. Men det viser seg at slik allmennkunnskap bare rekker et stykke på vei når det gjelder langtidsbevaring av informasjon som er lagret på slike medier. Det er helt vanlig å møte personer med til dels høy kompetanse på området, men som likevel mangler langtidsperspektiv når de lager elektroniske systemer, og da må noen andre være i stand til å gi dem godt funderte innspill om dette.

Arkivdepotinstitusjoner har pr. definisjon et langtidsperspektiv. Disse institusjonene trenger altså personale med kompetanse til både å forstå det systemkonstruktørene gjør, og til å kunne fortsette der de siste har en tendens til å si at deres jobb er gjort. For 20-25 år siden trodde jeg at når vi passerte 2010, ville allmennkunnskapen om elektronisk behandling og lagring av informasjon være så langt kommet at vi ikke skulle trenge å tenke på det ved nyrekruttering. Når vi nå er der i tid, mener jeg nok å se at dette er et felt som fremdeles også krever spesialkunnskap godt ut over det som i dag oppfattes som allmennkunnskap.

¹ Andres A. Svalestuen: Provenienssprinsippets gjennombrudd i Norge og litt om ordningen av Kirkedepartementets arkiv fram til 1960. I Arkivforum nr. 5, Arkivarforeningen, Oslo 1985.

Vi ser allerede her at en arkivdepotinstitusjon med arkiver som dekker et langt tidsrom, vil trenge kompetanse som spriker såpass at dette vanskelig kan rommes i en og samme person. Og vi er jo langt fra ferdige med dette. Bare for å nevne enda et felt som krever en viss kompetanse, vil jeg peke på jus som et fagområde der man i flere sammenhenger må hente kompetanse. Jus er et redskapsfag, men med sine egne problemstillinger og tilnæringsmåter. Likevel er det slik at det både i offentlig og privat forvaltning i Norge sitter mange tusen personer og utfører oppgaver som egentlig innebærer bruk av jus som redskap, uten at man har formell juridisk kompetanse. Dette kan være mer eller mindre vellykket, men dette blir litt på samme måte som at alle av oss vel har laget mat uten å være kokk, og at noen av oss har snekret uten å være snekker. Med noen grunnferdigheter på plass, kan resultatet bli riktig bra.

Poenget er at det ofte i realiteten fattes vedtak som kan få konsekvenser for de det gjelder. For arkivdepotinstitusjoner vil innsynssaker være et viktig arbeidsområde. Behandling av slike saker innebærer at saksbehandler må ha kjennskap til det regelverket som skal legges til grunn, og til behandlingsmåten i forvaltningssaker, inkludert institusjonens informasjonsplikt og klageretten for den som et vedtak berører. Dette er naturligvis en overkommelig oppgave som til daglig ikke krever full juridisk embetseksamen, men en viss kjennskap til rettskilder og juridisk tenkemåte er nødvendig.

En av utfordringene er at arkivdepotinstitusjoner mottar arkivmateriale fra så mange forskjellige arkivskapere. For noen av disse er virksomheten regulert av egne lover, og det er vel mange av oss som har møtt omfattende skepsis hos representanter for arkivskapere med hensyn til troen på at vi vil være i stand til å behandle deres materiale på forskriftsmessig måte. En annen reaksjon er imidlertid at det må være utrolig spennende å arbeide et sted hvor man må kjenne til og forholde seg til så mange forskjellige sett regelverk. Det er slike forventninger tilsatte ved arkivdepotinstitusjoner bør og må leve opp til.

En sentral oppgave for arbeid i arkivdepot er ordning og registrering. Selv om det meste av avleverte arkiver fra offentlige organer skal være ferdig ordnet ved avlevering, så er det de ansatte ved depotinstitusjonen som må vite hvordan dette skal gjøres i utgangspunktet, og som må foreta nødvendig etterarbeid for at materialet skal bli best mulig tilgjengelig for potensielle brukere. Dette er kunnskap og ferdigheter som bare kan erverves gjennom studium av arkivfag, enten ved formelt undervisningstilbud, internt opplæringstilbud eller ved selvstudium. Uansett framgangsmåte for å skaffe seg teoretisk kunnskap, må dette også kombineres med læring gjennom praksis.

I dagens virkelighet er det en ekstra utfordring at avleveringene i større og større grad vil komme i form av elektroniske medier. Tradisjonelle ordningsmetoder, utviklet for papirarkiver, er selvfølgelig nokså irrelevante i en slik sammenheng. Men hvordan forholder det seg med de klassiske ordningsteoriene? Vi må fremdeles sørge for at opplysninger om opphavssituasjonen blir bevart, men hvordan gjør vi det når vi står overfor et medium som i denne sammenhengen må kunne beskrives som ganske flyktig? Vi kommer tilbake til IT-kompetanse. Vil vanlig kunnskap om IT være tilstrekkelig til å ivareta de hensyn som jeg her har pekt på? Mitt svar er at det pr. i dag neppe forholder seg slik. I denne fasen trenger vi altså en kombinasjon av kunnskaper i tradisjonell arkivteori og IT-kompetanse ut over, jeg vil mene et godt stykke ut over, det enhver i dag innehar.

Og IT-kompetanse er ikke bare nødvendig for at depotinstitusjonen skal sikre proveniensinformasjon. Selve opprettelsen av og forvaltningen av et "magasin" for elektronisk materiale krever også IT-kunnskap ut over vanlig brukerkunnskap. Vi skal blant

annet kunne godtgjøre over lang tid at den informasjonen som vi har fått avlevert, ikke kan ha blitt endret, selv om det har skjedd flere migreringer og overgang til nyere teknologi etter hvert som den utvikles. Det krever i hvert fall gode og dokumenterte rutiner.

Så langt har jeg så vidt berørt oppgaver som kan kalles formidling. Det endelige målet for det arbeidet som utføres ved arkivdepotinstitusjoner, er at arkivmaterialet skal stilles til disposisjon for brukere. Ja, egentlig mer enn det: Vi skal også gjøre kjent for potensielle brukere hva de har å hente hos oss. Kort sagt: Vi må drive aktiv formidling i mange fasonger.

Den grunnleggende kunnskapen som trengs for å gjøre dette på en god måte, er for så vidt ikke spesifikk for formidling av arkiv og kunnskap om arkiv. Kunnskap om hvordan man når fram til aktuelle målgrupper er mer eller mindre felles for alle som driver den type virksomhet. Markedsføring kalles det gjerne av noen, men for oss arkivfolk høres dette kanskje litt for mye ut som salg, så vi unngår gjerne den type språkbruk. Men det forhindrer ikke at vi kan ha noe å lære av folk som har kunnskap om dette.

Men formidling er mer enn form, det skal også være et innhold. Først og fremst må vi selvfølgelig ha kunnskap om hva slags materiale vi konkret har å formidle kunnskap om (eller fra). Dernest, og like viktig, må vi ha slik generell kunnskap om samfunnet på aktuelt tidspunkt at vi kan sette det materialet eller den kunnskapen vi formidler, inn i en sammenheng. Og da er vi tilbake til min påstand om at kunnskap om samfunnet og om hvordan samfunnet fungerer og har fungert, er grunnleggende for svært mye av det arkivfaglige arbeidet som skal utføres i arkivdepotinstitusjoner.

Formidling i vår tid betyr i stor utstrekning bruk av digitale medier. For mange synes det å være slik at det som ikke finnes på Internett, det finnes ikke. Samme hva vi nå mener om det, så er det åpenbart slik at ved å legge noe ut på nett når man et publikum som er ulike mye større enn det man kan nå fysisk, og det er til dels helt andre og nye grupper man når fram til. Og våre foresatte og samfunnet for øvrig har en klar forventning om at informasjon gjøres tilgjengelig på denne måten. Litt stort kan vi vel si at digital formidling har blitt en sentral del av vårt samfunnsoppdrag.

Hva slags kompetanse trenger vi så for å levere godt på dette området? Det jeg sa for litt siden om generell formidlingskompetanse, gjelder fremdeles. Det som kommer i tillegg, er tilstrekkelig kjennskap til det verktøyet som skal brukes. Generell IT-kompetanse trenger man jo i mange sammenhenger, men dette kan i denne sammenhengen godt være spesialister som opptrer i støttefunksjoner. Formidleren må ha noe kunnskap om hvordan redskapene kan brukes, og mitt inntrykk er at den generelle allmennkunnskapen om IT langt på vei rekker til å kunne utføre slike oppgaver. Her er det vel mer snakk om personlige ferdigheter som fantasi og kreativitet.

En forutsetning for digital formidling er digitalisering. Digitalisering i liten skala for mer eller mindre ad hoc formidling krever vel ikke mer kompetanse enn at mange i dag kan utføre dette ut fra sin allmennkunnskap. Digitalisering i stor skala krever et opplegg som vi vel kan kalle mer profesjonelt. Det dreier som om hva som er hensiktsmessig utstyr og gode produksjonslinjer. Kunnskap om slikt inngår også dels i det jeg så langt har kalt allmennkunnskap om IT, men her kreves det også noe mer avansert IT-kunnskap.

2. Akkvisisjon

Det ligger i begrepet arkivdepot at man har arkiver. Men hvordan kommer arkivene dit? Arkivloven har en formålparagraf som sier noe om hvorfor vi skal ta vare på arkiver, og sammen med forskriftsbestemmelsene legger den også et juridisk grunnlag for en pliktmessig avlevering av arkiver fra statlige organer til det statlige arkivverket og for at kommunene har plikt til å ha ordninger som fungerer som arkivdepot for de kommunale arkivene. For offentlige arkiver finnes det altså et regelverk om offentlige arkiver og arkivdepoter for disse, og det er dette som er grunnlaget for de fleste av de arkivdepotinstitusjonene vi har i Norge i dag.

Akkvisisjon av arkiver fra offentlig forvaltning vil i stor utstrekning og i dagligtale bety å ta imot avleveringer. Dette betinger selvsagt kjennskap til det regelverket som finnes om dette, men slik jeg ser det, er ikke dette en oppgave som i seg selv krever omfattende kompetanseinnhenting – dette er noe de fleste kan lære seg å håndtere gjennom praksis (learning by doing).

Men hvis vi går litt videre, vet vi at det forutsettes at ikke alt materiale som skapes, skal avleveres til arkivdepot. Ikke alt skal tas vare på. En kost/nytte-vurdering skal legges til grunn for hva som tas vare på. Utarbeiding av bevarings- og kassasjonsplaner er på denne bakgrunn noe av det viktigste arbeidet som gjøres når man snakker om langtidsbevaring av arkiv – og jeg mener også en av de vanskeligste oppgavene rent intellektuelt. Selve vurderingen av hvilken informasjon som er hensiktsmessig å bevare ut fra en kost/nytte-vurdering, er i prinsippet den samme, uansett i hvilken form informasjonen foreligger.

Hva slags kompetanse snakker vi så om her? Mitt svar er at utgangspunktet må være den samme typen kompetanse som jeg har vist til i flere sammenhenger tidligere, som også trengs her: kunnskap om hvordan samfunnet fungerer. Men i tillegg kommer et behov for både å kjenne til, og så langt det kan være mulig også å forutse, hvilke problemstillinger aktuelle tilnæringsmåter og fagområder reiser og kan komme til å reise. Det er særlig det siste som er svært utfordrende, for det innebærer til en viss grad å spå om framtiden. En god faglig ballast i dagens samfunnsfag er det maksimale man kan forlange. Da vil man i hvert fall ha noen forutsetninger som kan føre lenger enn bare ren spådom, nemlig til det jeg vil kalle kvalifisert gjetting.

Og hvordan får man så god faglig ballast at man kan drive kvalifisert gjetting med noe kvalitet? Det er vanskelig å se at dette skal kunne skje på annen måte enn gjennom forskningsaktivitet. Enten må den som skal gjøre vurderingen selv i utgangspunktet ha tilstrekkelig forskningskompetanse, eller så må man ad hoc innhente den der den er å finne. Et eksempel på det siste er helsearkivutvalget (Fonnes-utvalget) der medisinsk forskningskompetanse ble trukket inn for blant annet å mene noe om b/k-regler for pasientarkiver fra spesialisthelsetjenesten.

En ulempe med den siste framgangsmåten har imidlertid vist seg å kunne være at forskere som ikke har arkivfaglig erfaring, har lett for å falle ned på den løsningen at det beste vil være å ta vare på alt, eller i hvert fall så mye som mulig. Dermed kommer vi tilbake til at arkivaren selv må ha nok kompetanse til en selvstendig vurdering, der man riktignok kan ha nytte av innspill fra kvalifiserte forskere i enkelte disipliner, men der flere enn en forskningsdisiplin ofte kan tenkes å ha nytte av den aktuelle informasjonen. En generell, men forskningsbasert, kompetanse hos arkivaren vil altså etter min oppfatning være det optimale.

Utfordringen med hensyn til hva av arkiver som bør tas vare på, blir særlig synlig når vi flytter oss fra offentlig samfunnssektor over til privat sektor. Her er riktignok første utfordring at private har sin eiendomsrett til sine arkiver i behold, og slik bør det vel være i et samfunn som vårt. Men arkivloven har et eget kapittel som omhandler private arkiver, for det meste på den måten at Riksarkivaren pålegges plikter med sikte på å få bevart arkiver også fra privat samfunnssektor. Dette signaliserer samtidig at lovgiver har ment at dette er en meget viktig samfunnsoppgave.

Et ledd i akkvisisjon av private arkiver blir å få i stand avtaler med private arkivskapere og arkiveiere. Ofte skjer vel dette litt slik at man smir mens jernet er varmt, altså benytter seg av en anledning når den byr seg. Men arkivloven har altså en forutsetning om at det i hvert fall også skal skje et systematisk arbeid for å få tatt vare på samfunnsdokumentasjon fra privat sektor. På et litt mer overordnet plan vil det å utarbeide bevaringsplaner for privatarkiv forutsette samme type kompetanse som for å utarbeide konkrete bevarings- og kassasjonsplaner for enkeltarkiver eller offentlige etater: generell forskningskompetanse med hovedvekt på samfunnsfag.

I tillegg til denne generelle kompetansen, kommer også at informasjon etter hvert forekommer i mange forskjellige former, les: mer og mer i forskjellige digitale former. Informasjon på papir forstår de fleste å forholde seg til, men når det kommer til informasjon som ikke er umiddelbart synlig for øyet, og man trenger avanserte redskaper for å få fram informasjonen, inntreffer også behovet for kompetanse til å forstå hvordan informasjonen er organisert og dermed hvordan man rent fysisk kan få tatt vare på det man mener bør tas vare på. Selv om man etter hvert får fram en del standardiserte løsninger for informasjonsskaping og –lagring, kreves det uten tvil i overskuelig framtid IT-kompetanse på et relativt høyt nivå for å kunne forene bevaringshensyn med de tekniske mulighetene. Ved akkvisisjon må man i det minste kunne kommunisere med arkivskaperne.

3. Tilsyn

Tilsyn er en oppgave som ikke vil tilligge enhver arkivdepotinstitusjon, men (nesten) alle institusjoner under Riksarkivarens paraply vil ha slike oppgaver, og innenfor kommunal sektor vil slike oppgaver til en viss grad kunne følge av den enkelte kommunes organisering av sitt arkivarbeid.

Etter at arkivloven trådte i kraft for snart 13 år siden har Arkivverkets tilsynsmyndighet hatt en godt definert plattform. I utgangspunktet er jo hensikten å bidra til å sikre at arkiver blir skapt og håndtert slik hos arkivskaper at de kan bli tatt vare på og fungere som informasjonskilder nå og for ettertiden, jf. arkivlovens formålsparagraf. Praksis har vist at denne tilsynsfunksjonen av noen blir sett på som et instrument med videre betydning enn som så. Vi har hatt atskillige eksempler på at både vanlige borgere og pressefolk henvender seg til Arkivverket med spørsmål om et offentlig organ følger arkivloven med forskrifter, eventuelt påstand om at de ikke gjør det. Det forventes altså at arkivmyndigheten skal bruke sin tilsynsfunksjon til å holde offentlige organer i ørene.

Å føre tilsyn med andre organer krever følgelig en høy grad av bevissthet rundt oppgaven. Tilsyn er ikke synsing; det som skal kontrolleres er at et bestemt regelverk følges. Man må

altså selv ha en korrekt forståelse av hva regelverket går ut på, og man må ha så gode relevante fagkunnskaper at man kan forstå om regelverket følges eller ikke.

Hva slags kompetanse forutsetter så dette? Grunnleggende er naturligvis å ha god kunnskap om moderne arkivdanning. Den faglige forståelsen er grunnlaget for å kunne forstå hva som ligger i regelverket, men samtidig må man ha en klar oppfatning av hva regelverket rent juridisk sier. Og ikke minst må man ha en klar oppfatning av hvilke virkemidler regelverket åpner for å bruke, både i selve tilsynsprosessen og ikke minst i oppfølgingen av de funn man måtte mene å ha gjort. Kort sagt snakker vi her om en kompetanse som krever en kombinasjon av arkivfaglig innsikt og juridisk forståelse. Jeg går ikke videre på dette nå, men nøyer meg med å si at tilsynsvirksomhet av denne art åpenbart ikke er noe som egner seg for delegering til enkeltpersoner, dette er noe som forutsetter utstrakt lagarbeid. Jeg kan for øvrig nevne at noe av det første en institusjon som Datatilsynet gjør når de ansetter nye medarbeidere, er å gi dem en intern kursing i det å drive tilsynsarbeid.

4. Forsøk på konklusjon

Jeg har tidligere vist til noen av de undervisningstilbudene i arkivfag som finnes, dels i Norge og dels i utlandet. Dette er spesialiserte studier som går rett i kjerneområdene for arkivdepotinstitusjoners virksomhet. I Norge finnes det i dag bare tilbud på grunnnivå, mens det i andre land er utviklet, eller i ferd med å utvikles, tilbud også på masternivå. Særlig det siste viser at arkivkunnskap er en egen fagdisiplin med stor nok både bredde og dybde til å stå helt på egne ben. Men som jeg har forøkt å vise med utgangspunkt i konkrete oppgaver som skal løses, vil man måtte hente kunnskap også fra andre fagdisipliner. Til dels er dette kunnskap på et nivå som gjør det hensiktsmessig å bygge den inn i en større tverrfaglig sammenheng, men til dels er det snakk om kunnskap på et nivå der spesialisering også vil være nødvendig.

Den framtidige arkivar i en arkivdepotinstitusjon bør etter det som her er sagt være en godt skolert informatiker med doktorgrad i et samfunnsfag samt en mastergrad i arkivfag og i hvert fall noen emner innenfor jus. Slike folk finnes knapt i dag, og jeg regner med at det vil være få av dem også i framtiden. Løsningen må derfor være å sette sammen arbeidslag der de enkeltes kompetanse utfyller hverandre. Rekrutteringen bør altså være mangesidig og det er kanskje der arkivdepotinstitusjonene bør sette inn ressursene: Få tak i folk som er gode på ett relevant område og som er gode på samarbeid med andre som er gode på et annet fagområde.

Samtidig vil det enda mer enn før være en strategisk lederoppgave i stake ut kursen for arbeidet ved å meisle ut våre felles mål på flere nivåer. Så må lagarbeid føre oss dit.